

SZOMSZÉDSÁG I.

SZK207_02

„JÓ SZOMSZÉDSÁG
ÁLDÁS, ROSSZ
SZOMSZÉDSÁG
TÖRÖK ÁTOK!”

A modul szerzői: Borbélyné Nagy Éva
Nagy Ilona

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIA

7. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/1. Csoportalakítás					
	A tanár megkéri a tanulókat, hogy álljanak egy vonalba születési dátumuk alapján úgy, hogy a vonal egyik végén a januárban, a másik végén a decemberben születettek állnak. A tanár a vonalban állókat arányosan, csoportokba osztja – egy csoportba 4–5 fő kerül. 5 perc	Csoportalakítás Gyors helyzetfelismerés Kérdezés technika Információk kezelése	Frontális osztálymunka		
I/2. A téma felvetése egy irodalmi alkotás segítségével					
	Tanári felolvasás 5 perc	Figyelem	Frontális osztálymunka – felolvasás		P1 (Elbeszélésrészlet vagy vers)
	A tanulók a tanár irányításával megbeszélik, miről szolt az elbeszélés (vers) 5 perc	Figyelem Verbális kifejezőkészség Problémafelismerés, lényeglátás	Frontális osztálymunka – megbeszélés		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
I/3. A téma feldolgozásának kiinduló pontja: milyen képzetek társulnak hagyományosan a szomszédsághoz a köznyelvben?					
A	A tanulók a szomszédsággal kapcsolatos közmondásokat gyűjtene, felírják az A3-as papírra. Közben minden csoport válasszon ki egy tanulót, aki adott jelre (például tapsra) 2 percig sétálhat a teremben és a többi csoport listájáról „kikémelel” olyan közmondást, amelyet a saját csoportja még nem írt fel. A feladatot beszélgetés nélkül kell végrehajtani. A „riporterek” visszatérve a csoportjukhoz, átadják a megszerzett információkat, amelyek felkerülnek a csoport listájára. A „felfedező” séta megismételhető még egyszer. 10 perc	Emlékezet, Kommunikáció Figyelem Íráskészség Önkontroll	Kooperatív tanulás – ötletroham, felfedező riporter	A3-as lap – csoportonként 1 db Filctollak	
B	A csoportok borítékban szétdarabolt mondatok formájában a szomszédságra vonatkozó közmondásokat, szólásokat kapnak. A borítékban talált mondatdarabokat egyenlően elosztják egymást között. Feladatuk az eredeti mondatok összeállítása. Mindenki csak a saját cédulájához nyúlhat, de egymásnak adhatnak tanácsot. 5-7 perc		Kooperatív tanulás – kerekasztal	Csoportonként egy boríték, benne a szétdarabolt közmondások	P2 (Közmondások)
	A csoportok plakátjaikat elhelyezik a falon (táblán), és beszámolnak a gyűjtőmunka eredményéről. 5 perc	Beszédképesség Figyelem	Frontális osztálymunka – csoportszóforgó		Gyurmaragasztó

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II. ÚJ ANYAG FELDOLGOZÁSA					
II/1. A közmondások jelentése					
	Minden csoport kiválaszt a listáról egy közmondást vagy szólást, és megbeszéli annak jelentését. Életszerű példákat gyűjtenek, amelyekre az adott közmondás vonatkozhat. 5 perc	Összefüggések meg-látása Saját tapasztalatok mozgósítása Önálló vélemény-alkotás Vitakészség	Csoportmunka – megbeszélés	Plakátok a közmondásokkal	
	A csoportok beszámolnak: ismertetik a választott közmondás jelentését és a példáikat, a többiek reagálnak. 5-10 perc		Frontális osztálymunka – megbeszélés		
II/2. Szomszédok együttélése					
A	A tanár minden csoport asztalára elhelyezi a közmondás feldolgozására vonatkozó feladatot, ez csoportonként más és más. A csoportok a kapott feladatok alapján dolgoznak. Variáció: a csoportok a feladatot egy másik választott közmondással valósítják meg. 10 perc	Íráskészség, rajz-készség, vizuális készségek, képzelet, fantázia, absztrahálás Nyitottság, kölcsönös tisztelet, aktív figyelem, együttműködési készségek	Csoportmunka – dráma, szerepjáték, plakátkészítés, közös gyűjtés, szabályalkotás	D1 (Csoportfeladatok) Füzet, vagy üres A/ 4-es papír Toll, filctollak, csomagolópapír Ragasztópapír, gyurmaragasztó	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
B	A tanár minden csoport asztalára elhelyezi mind a négy csoportfeladatot, a csoportok választanak közülük egyet, és annak alapján dolgoznak. Variáció: a csoportok a feladatot egy másik választott közmondással valósítják meg. 10 perc	Íráskészség, rajz-készség, vizualizáció, képzelet, fantázia, absztrahálás Nyitottság, kölcsönös tisztelet, aktív figyelem, együttműködési készség, képessége	Csoportmunka – dráma, szerepjáték, plakátkészítés, közös gyűjtés, szabályalkotás	D1 (Csoportfeladatok) Füzet, vagy üres A/4-es papír Toll, filctollak, csomagolópapír Ragasztópapír, gyurmaragasztó	
	Prezentáció csoportonként. A tanár minden bemutató előtt elmondja, milyen szempontok szerint kell majd értékelni a bemutatót. 10-15 perc	Előadói készség	Frontális osztálymunka – bemutatás	D2 (Megfigyelési szempontok)	
II/3. A bemutatók megbeszélése					
	A csoportos munkák közös értékelése a megfigyelési szempontok alapján. 10-15 perc	Mérlegelés Verbális kifejezés	Frontális osztálymunka – megbeszélés	D2 (Megfigyelési szempontok)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/4. Saját lakóhelyünk szomszédsága					
	<p>Hogyan érezzük magunkat lakóhelyünkön? A tanulók jegyzeteket készítenek arról, milyen kapcsolatban vannak a szomszédaikkal, mi ebben a jó, mi a rossz, hogyan hat az épített környezet és a természeti környezet ezekre a viszonyokra. A tanár a feladat előtt elmondja, hogy a jegyzeteket név nélkül lehet elkészíteni, és ezeket a jegyzeteket a későbbi munkában még használni fogják, de azt nem tudni előre, kihez kerülnek majd a jegyzetek. A munka során a tanulók nézetet cserélhetnek, de a munka jellege egyéni. Az elkészült jegyzeteket a tanulók a „postaládába” helyezik.</p> <p style="text-align: right;">10-15 perc</p>	<p>Íráskészség Kérdezési technika Értékítélet Információkezelés Információk válogatása, összehasonlítása Mérlegelés Figyelem Aktív hallgatás, véleményalkotás képesége Döntési képesség</p>	Egyéni munka	<p>D3 (Téma táblázatok)</p> <p>Színes magazinok, újságok képekkel a csoportasztalokon</p>	Postaláda

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
III. ÉRTÉKELÉS					
III/1. Akcióterv készítése					
	<p>A tanár szétszítja a postaláda tartalmát a csoportok között, és minden csoport kap egy szempontrendszert is (D4). A kapott jegyzetek és a saját tapasztalatok alapján a csoportok akciótervet készítenek: hogyan lehetne átalakítani, jobbra tenni a szomszédsági kapcsolatokat. Először ötletgyűjtés (D5). Ezt követi egy (egy-két) ötlet kiválasztása. Az akcióterv elkészítésében segít a D6 melléklet is. A tanár segíti a csoportok munkáját: körbejár, kérdéseket tesz fel, tanácsokat ad a munka megszervezésére. Az akciótervet a csoportok plakátformában készítik el.</p> <p style="text-align: right;">15-20 perc</p>	<p>Kézügyesség Esztéikai érzék Közös tervezés</p>	<p>Csoportmunka</p>	<p>Jegyzetek, kitöltött táblázatok D4 (Szempontok az akcióterv elkészítéséhez), csoportonként 1 db D5 (Táblázat az ötletgyűjtéshez), csoportonként 1 db D6 (Táblázat az akciótervhez), csoportonként 1 db Csomagolópapír, filctollak Színes magazinok, újságok képekkel a csoportasztalokon</p>	<p>P3 (A plakátkészítés szempontjai) – a tanár ezt a táblára írja Tábla, kréta vagy táblaíró filc</p>

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
	Prezentáció csoportonként: minden csoport bemutatja a saját akciótervét. A csoportok a prezentációk előtt megkapják a megfigyelési szempontokat. 15 perc	Előadói készség	Egyéni beszámoló a csoport munkájáról	Plakátok D7 (Megfigyelési szempontok)	
	Az akciótervek értékelése az előre megadott szempontok alapján. 10-15 perc	Mérlegelés, értékítélet, beszédkészség	Frontális osztálymunka – megbeszélés	D7 (Megfigyelési szempontok) Saját jegyzetek	
III/2. A csoportmunka értékelése					
	A tanulók elmondják, mi tetszett nekik az órán, mi okozott nehézséget, mit találtak érdekesnek, mi az, amit még gyakorolni szeretnének. 5-10 perc	Saját vélemény képviselése Kifejezőkészség Támogató figyelem	Frontális osztálymunka – beszélgetőkör		

A MODUL MELLÉKLETEI

Tanári segédletek

- P1 Peter Mayle: *Egy év Provance*
(Ulpius-ház, Budapest, 2003. részlet, 65–66. oldal)
- P2 Szomszédsággal kapcsolatos közmondások
- P3 A plakátkészítés szempontjai

Tanulói segédletek

- D1 Csoportfeladatok
- D2 Megfigyelési szempontok
- D3 Hogyan érzed magad a szomszédságban, lakóhelyed
környezetében?– Témátáblázatok
- D4 Szempontok az akcióterv elkészítéséhez
- D5 Táblázat az ötletgyűjtéshez
- D6 Az akció kidolgozása: mit változtatnánk? Mit javítanánk?
Hogyan?
- D7 Megfigyelési szempontok az akciótervhez

TANÁRI SEGÉDLETEK

P1 – Peter Mayle: Egy év Provance (Ulpius-ház, Budapest, 2003. részlet, 65–66. oldal)

„ Volt egy paraszt, aki évekkorábban megkívánta a szomszédja házát, bár nem a házért magáért, mert az romokban állt, hanem a hozzátartozó földért. Felajánlotta, hogy megveszi, de a szomszéd, kihasználva az ingatlanárak hirtelen emelkedését, egy kedvezőbb párizsi ajánlatot fogadott el.

A tél folyamán a párizsi tulajdonos több millió frankért rendbe hozatja a házat, és úszómedencét építtet. Végül befejeződnak a munkálatok, és az új tulajdonos elegáns barátaival megérkezik a hosszú május elsejei hétvégére. El vannak ragadtatva a háztól, és jót mulatnak a szomszédban lakó különös paraszton, kiváltképp azon, hogy este nyolckor lefekszik.

A párizsi társaságot hajnali négykor Charlemagne, a paraszt hatalmas és hangos kakasa ébreszti kétórás szakadatlan kukorékolásával. A párizsi ember panaszkodik a parasztnál. A paraszt megvonja a vállát. A vidék már csak ilyen. A kakasoknak kukorékolniuk kell. Így van rendjén.

Másnap és az azt követő reggel Charlemagne négy órakor fenn van, és kukorékol. Felborzolódnak az idegek, és a párizsi vendégek időnek előtte hazatérnek, hogy végre jól kialudják magukat. Az új tulajdonos ismét panaszkodik a parasztnál, az ismét megvonja a vállát. Haragban válnak el.

A párizsi tulajdonos augusztusban ismét megjelenik egy csomó vendéggel. Charlemagne minden hajnalban, pontban négy órakor ébresztő ver. A délutáni pihenésre tett kísérletek kudarcba fulladnak, mert a paraszt légkalapácsával és betonkeverőjével a házán

dolgozik. A párizsi ember ragaszkodik hozzá, hogy a paraszt hallgattassa el a kakast. A paraszt ezt visszautasítja. Hosszas és heves vita után a párizsi tulajdonos bíróság elé viszi az ügyet, hogy az elrendelje a kakas megfékezését. Az ítélet a parasztnak kedvez, és a kakas folytatja hajnali szerenádját.

Az ott-tartózkodás olyannyira elviselhetetlenné válik, hogy a párizsi tulajdonos végül eladásra kínálja a házát. A parasztnak egy barátján keresztül sikerül megvásárolnia a föld nagy részét.

Az üzletet követő vasárnap a paraszt és a barátja kiadós ebéddel ünnepel. A főfogás ízletes *coq au vin*¹ á la Charlemagne.”

Használhatunk más irodalmi szemelvényt is, például Arany János: *Fülemüle* című versét.

1 Boros kakas

P2 – Szomszédsággal kapcsolatos közmondások

Jó szomszédság áldás, rossz szomszédság, török átok!
A szomszéd rétje mindig zöldebb.
Dögöljön meg a szomszéd tehene!
Ahány ház, annyi szokás!
Az én házam, az én váram.
Ki-ki a maga háza előtt seperjen!
Neki is van mit sepernie a maga háza előtt.

A közmondások összeállítása a „Feldarabolt négyzetek” feladat mintájára történik.

P3 – A plakátkészítés szempontjai

A témáról szóljon!
Egyszerű legyen!
Tagolt és rendezett legyen a jól érthetőség érdekében
Pontosan és tömören fogalmazz!
Élénk, figyelemfelkeltő színeket, jeleket használj!
Ne legyen túlszűfolt!
Figyelj a szöveg és a képi elemek arányára!